

"Levlake..." hadisinin izahı nasıldır? Kütüb-i Sitte'de, Buhari'de ve Tirmizi'de kaynağı belirtilmemiş; nasıl hadis olabilir?

Başta bu hadis-i kudsinin kaynağını verelim. "**Levlâke**" hadîsinin kaynakları şunlardır:

Suyutî, El-Leali'l-Masnua, 1/272;
Aliyy-ül Karî, Esrarü'l-Mertüa, s. 295-296;
aynı eser Tahkik Muhammed Said Zalûl, s.194;
Şevkani, El-Feraidü'l-Mecmua, s. 326;
Aclunî, Keşfü'l-Hafâ, 2/164;
Aliyy-ül Karî, Şerhü's-Şifa, 1/6.

Hem *El-Hâfız Aclunî* hem de *Aliyy-ül Karî* eserlerinde "**Levlâke**" sözü, lafzı itibarıyla hadîs olmasa dahi, manası itibarıyla doğru ve haktır, demişlerdir. Aynı kanaati *İbn-i Teymiyye* gibi biri bile fetva kitabı 10/96-98'de izhar etmiştir.

Divan ve tasavvuf kitaplarından mehzaz olarak birkaçının da ismini veriyoruz:

Ni'metullah bin Veli, Levamiü'l-Ukul, s.15;
Divan-ı Mevlana Câmî sh. 4;
Divan-ı Şeyh Ahmed-i Cezerî, 1/190;
Mektubat-ı İmam-ı Rabbanî.

Ve bütün bunların yanında umum ümmetin telâkki-i bil-kabulü.

"Levlâke" hadîsinin hakikatı şudur:

Kâinattaki bütün kemalatın menşei ve esası nur-u Muhammedî'dir. Her şey, kemalini ve cemalini O'nunla buldu.

Sorulan suale iki şekilde cevap verilebilir:

a. "Anlaşılmaz bir kitap muallimsiz olsa manasız bir kâğıttan ibaret kalır." Allah bu dünyayı ve içindekileri, kendi cemalini ve kemalini görmek ve göstermek için yarattı. Cemalini ve kemalini göstermek istediği şuur sahibi mahlûkatın başında da insan gelmektedir.

Madem kâinat insan için yaratılmış ve madem insanın yalnız akli ile ilahi hakikatları anlaması mümkün değildir. Öyleyse insanların nazarını mahlûkattan ve masivadan çekecek peygamberler olacaktır. Bu peygamberlik makamı, Allah'ın en çok sevdiği

insanlarda olacaktır. Bu seçkin insanların arasında da -vahiyye belirtildiği gibi- en sevgili kul ve en şerefli kişi Hz. Muhammed'dir (asm).

b. Hz. Muhammed'in (asm.) duası, bu kâinatın yaratılması için bir sebeptir. Üstadımızın ifadelerinden istihraçla **"Allah, ezeli ilmiyle Peygamberimiz (sav.)'in, kâinatın ve cennetin yaratılması hususundaki ısrarlı ve ihlâslı duasını kabul etti ve bu kâinatı halk etti."** denilebilir.

İşte O'nun bu duası olmasaydı, Allah kâinatı ve içindekileri yaratmazdı.

Çünkü **O Zât (asm.) bütün enbiyanın seyyididir**, bütün evliyanın reisidir. O geldikten sonra dünya rahata kavuştu. Bu noktadan O'na olan sevgi, bambaşka bir sevgidir. Fakat madem Allah'ın Zât'ı mahlûkatın zâtına benzemez ve hadsiz derecede mükemmel ve âlîdir. Elbette ilmi, iradesi, kudreti ve muhabbeti de mahlûkatın sıfatlarına benzemez. Cenâb-ı Hakk'ın, Habib'ine (asm.) olan muhabbetini anlamamız mümkün değildir. Çünkü **Allah'ın ne sıfatlarını, ne zâtını ne de fiillerini aklımız almıyor.**

Hadis hususunda bazı kâide ve tesbitleri sıralarsak mesele daha iyi anlaşılır.

1. Hadis kaynakları olarak, sadece Kütüb-i Sitte ve onun gibi şöhret bulmuş kaynakları kabul edip, diğer hadis kaynaklarını yok saymak yanlıştır. Hâlbuki Buhârî ve Müslim dışında sağlamlık açısından kıymetli çok hadis kaynakları da vardır.

2. "Hadis değil" demek, manası yanlış demek değildir. Sadece o sözün Allah Resulüne ait olmadığı ifade ediliyor. Hâlbuki bu hadisin manasını teyit eden âyet ve hadisler mevcuttur.

3. Hadis âlimlerinin, hadisi değerlendirme, tenkid ve tahlil kıstasları farklı olabiliyor. Bazen birinin "**sahih**" kabul ettiği hadisi, başka bir hadis âlimi "**hasen**" kabul edebiliyor.

4. Günümüzde birtakım din düşmanları, husûsiyle hadis sahasına şüphe atmak için sistematik olarak gayret sarf ediyorlar. Bunu da birtakım ehl-i bid'at âlimlerince dillendiriyorlar.

5. "Levlake" sözü hadistir ve ümmetçe kabul görmüştür. Bu hadis, bir âlimin ya da müçtehidin bir tevili ve değerlendirmesi değildir. Bahsi geçen kaynaklarda olmaması, hadis olmadığı manasına gelmez.

6. Hadis kaynakları sadece *Buhârî, Müslim, Tirmizî*'ye mahsus değildir. Onun dışında yüzlerce sahih ve güvenilir kaynaklar vardır. Bu hadisin, Kütüb-i Sitte'de olmaması, onun sıhhatine zarar vermez.

7. "Levlâke levlâke Lemâ halaktü'l-eflâk = Sen olmasaydın ben âlemi yaratmazdım." sözü; âlimlerimizin ekseriyetince **kudsî hadis** olarak biliniyor.

Bu hadis-i kudsînin kaynakları:

Bu hadis-i kudsî, Suyutî'nin El-Leâli'l-Masnûa; Aliyyü-Kârî'nin El-Esrârul-Merfûa ve diğeri bir eseri olan Şerhü'ş-Şifâ; Şevkânî'nin El-Fevâidül-Mecmûa; Hâfız Aclunî'nin Keşfü'l-Hafâ; Muhammed Said Zalûl'ün Tahkîk; İmam-ı Nevevî'nin El-Ezkâr adlı eserlerinde kayıtlıdır.

Bu rivayetin hadis olmadığını söyleyen âlimlerin yanında, hadis olduğunu söyleyen âlimler de vardır. Diğeri yandan *Mevlânâ Câmî*, *Ahmed-i Cezerî*, *Mevlânâ Hâlid*, *İmam-ı Rabbânî*, *Bedüzzaman Said Nursî* gibi nice İslâm âlimleri bu hadis-i kudsîyi eserlerine almışlar.

Levlake Hadisini Destekleyen Ayetler Var mıdır?

Kur'an, Resul-i Ekrem (asm.) için, **"Ve mâ erselnâke illâ rahmeten lil âlemîn"** yani, **"Biz seni, ancak âlemlere rahmet olarak gönderdik."** (*Enbiya, 21/107*) buyuruyor.

Bu ayet, alakalı hadisin manasına uygundur. Çünkü ayette geçen **"âlemîn"**, **"kâinât"** demektir. Hadiste geçen **"eflâk"** de **"kâinat"** demektir.

Ayrıca şu ayetler de söz konusu hadisi destekler mahiyettedirler:

"Andolsun içinizden size izzetli bir peygamber gelmiştir." (*Tevbe, 9/128*)

"Ey Peygamber! Biz seni bir şahit, bir müjdecî, bir uyarıcı, Allah'ın izniyle Allah'a çağırıcı ve nur saçan bir kandil olarak gönderdik." (*Ahzap, 33/45-46*)

"Ve sen elbette yüksek bir ahlâka sahibisin." (*Kalem, 68/4*)

Bu ve buna benzer çok âyetler zımnî ve işârî olarak **"Levlake"** hadisini teyit ve takviye ediyorlar.